

**Handleiding Profielwerkstukken
2022-2023**

MAVO 4

Johan de Witt Scholengroep

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Planning
3. Beoordeling
4. Begeleiding & samenwerking
5. Welke vaardigheden verwachten we van je?
6. Hoe word je beoordeeld?
7. Te laat inleveren, plagiaat en fraude
8. Aan de slag met onderzoek in zes stappen
9. Bijlagen

1 Inleiding

Je staat aan het begin van een grote opdracht waaraan je nu al begint en die je in je examenjaar gaat afsluiten. Het profielwerkstuk (PWS) moet je meesterstuk worden waarin je laat zien hoe vaardig je bent in het onderzoeken of het ontwerpen van een onderwerp. Je gaat je verdiepen in een onderwerp naar keuze, dat past bij een examenvak waarin je examen doet.

In deze handleiding vind je alles wat je daarbij kan helpen. Allereerst zijn dat de wettelijke voorwaarden waar je PWS aan moet voldoen. In de planning zie je wanneer wat van je wordt verwacht. Hoe je het onderzoeken of ontwerpen aanpakt wordt beschreven in zes stappen. Verder vind je in deze handleiding de criteria waarop je wordt beoordeeld.

Uiteindelijk sluit je het PWS af met een voldoende of goed.

We wensen je veel succes.

2. Planning schooljaar 2022-2023

Hieronder vind je een uitgewerkte planning.

<i>Datum</i>	<i>Wat</i>	<i>Wie</i>	<i>Waar</i>
Week 45 08-11-2022	Kick-off PWS en 1 ^e bijeenkomst met begeleider		
Week 46 15-11-2022	2 ^e bijeenkomst met begeleider		
Week 47 22-11-2022	3 ^e bijeenkomst met begeleider		-
Week 48 29-11-2022	4 ^e bijeenkomst met begeleider		
Week 50 13-12-2022	PWS-presentatie		

3. Beoordeling

- Voor mavo wordt het PWS afgesloten met een **(on) voldoende** of **goed**. Dit komt op de cijferlijst bij je diploma te staan.
- De **(on) voldoende** of **goed** voor het PWS wordt bepaald op basis van verschillende beoordelingscriteria.

4. Begeleiding & samenwerking

Op basis van je gekozen onderwerp krijg je een begeleider toegewezen.

Jij moet de begeleider(s) zo goed mogelijk bevragen en op de hoogte houden. Zo krijgt je begeleider een beeld van wat je hebt gedaan en wat je nodig hebt om je voor het onderzoek verder te helpen. Omdat je begeleider(s) ook een oordeel moeten geven hoe goed je dit onderzoek hebt verricht, zijn er een aantal

voortgangsgesprekken.

Je moet een **logboek** bijhouden om te laten zien wat je hebt gedaan, welke afspraken je hebt gemaakt en vooral wat het resultaat daarvan was. Zie bijlage 4. Je krijgt niet alleen zelf een beter beeld van wat je allemaal hebt gedaan, maar ook de begeleider kan dit proces beter volgen.

Het is toegestaan om samen te werken met een medeleerling tijdens stap 1, 2 & 3 (zie hoofdstuk 9). Je maakt wel altijd ieder je eigen onderzoeksverslag en je levert dus een eigen profielwerkstuk in. Ook de presentatie van je profielwerkstuk doe je individueel. Met andere woorden, jouw werkstuk is ook echt door jou gemaakt!

5. Welke vaardigheden verwachten we van je?

Het PWS is bij uitstek een opdracht waarin je kunt laten zien dat je zelfstandig een onderzoek op kunt zetten, uit kunt voeren en op een passende wijze kunt presenteren. De vaardigheden die je daarbij nodig hebt worden helder beschreven in de zogenaamde 21^e eeuwse vaardigheden. Zo wordt duidelijk wat we van je verwachten. Deze vaardigheden worden ook van jou verwacht in je vervolgopleiding:

- **Creativiteit.** Bij deze vaardigheid gaat het om het *bedenken van nieuwe ideeën en deze kunnen uitwerken en analyseren*. Een open onderzoekende houding is bijvoorbeeld een belangrijke vaardigheid.
- **Kritisch denken.** Bij kritisch denken gaat het om *het kunnen formuleren van een eigen, onderbouwde visie of mening*.
- **Probleemoplossende vaardigheden.** Bij deze vaardigheid gaat het om *het (h)erkennen van een probleem en tot een plan kunnen komen om het probleem op te lossen*.
- **Communiceren.** Het gaat bij communiceren om *het effectief en efficiënt overbrengen en ontvangen van een boodschap*.
- **Samenwerken.** Bij samenwerken gaat het om *het gezamenlijk realiseren van een doel en anderen daarbij kunnen aanvullen en ondersteunen*.
- **Digitale geletterdheid.** Bij deze vaardigheid gaat het om *het effectief, efficiënt en verantwoord gebruiken van ICT*. Deze vaardigheid wordt verder gespecificeerd in de vervolgfase van de verkenning Digitale geletterdheid en 21^e eeuwse vaardigheden, maar gaat in de kern om een combinatie van:
 - Basiskennis ICT
 - Mediawijsheid
 - Informatievaardigheden

6. Hoe word je beoordeeld?

Je wordt beoordeeld op drie p's: proces, product en presentatie.

De beoordelingscriteria van het **proces** zijn initiatief en verantwoordelijkheid nemen en de mate van reflectie. De eindbeoordeling wordt voor 10% bepaald door het proces.

De p van **product** houdt in dat iedereen een schriftelijk verslag inlevert, dat voor 45% meetelt.

Je sluit je onderzoek af met een **presentatie**. Dat kan op alle mogelijke manieren. Het inhoudelijke is ook hier belangrijk: hoe breng je de boodschap over? Hoe presenteer je het PWS doelgericht en overtuigend? Bij de stijl van presenteren kijken we naar je houding, stem- en taalgebruik. De presentatie telt voor 45% mee in de beoordeling.

7. Te laat inleveren, plagiaat en fraude.

Lever het PWS op tijd in. De inleverdata zijn vastgesteld, zowel voor de 1^e volledige versie als de definitieve versie van je profielwerkstuk. Lever je profielwerkstuk digitaal in op de ELO en op papier bij je mentor.

Als je het PWS niet op tijd inlevert zal de examencommissie beslissen over de te nemen vervolgstappen, indien dit mogelijk is.

Plagiaat is uiteraard verboden. Dit is het geval als je teksten van anderen gebruikt zonder de bronnen te vermelden. Als je iets citeert dan mag dat hooguit vijf regels maximaal zijn. Wil je meer gebruiken, dan moet je verwijzen naar een bijlage. Je begeleider controleert dit bij het inleveren. Als er in de definitieve versie van je profielwerkstuk nog plagiaat voorkomt dan is dat fraude en zal de examencommissie uitspraak doen over de consequenties.

Als de beoordeling voor je PWS **onvoldoende** is, **kun je niet slagen voor het examen.**

8. Aan de slag met onderzoek in zes stappen

Je gaat aan de slag met je PWS met onderzoek in zes stappen. Elke stap wordt hieronder concreet uitgelegd met vragen en aandachtspunten. Gebruik deze aandachtspunten bij je onderzoek.

Stap 1. Oriënteren en vaststellen

- Je gaat je oriënteren op een onderwerp: wat wil je precies onderzoeken?
- Je oriënteert je op de werkwijze: hoe wil je onderzoek doen?
- Je oriënteert je op je persoonlijke leerdoelen: wat wil je leren?
- Je kiest de onderzoeksmethode en kiest de onderzoekstechnieken.
- Je bepaalt in deze stap ook hoe het eindproduct er (vermoedelijk) uit zal zien. Voor een verslag gebruik je het verslagstramien. Ontwerp je een poster of model of doe je proefondervindelijk onderzoek, dan hoort bij dat eindproduct ook altijd een verslag. Kortom, denk nu al na over wat de opbrengst wordt.

Stap 2. Zoeken en plannen

- Zoek welke bronnen en materialen beschikbaar zijn.
- Bepaal welke bronnen, materialen en metingen je wilt gebruiken.
- Analyseer de bronnen op bruikbaarheid en betrouwbaarheid. Gebruik de checklist betrouwbaarheid bronnen (zie bijlage 5).
- Maak een lijst welke bronnen en materialen je gebruikt en waarom.
- Maak een plan van aanpak waarin je gedetailleerd beschrijft wanneer je wat van plan bent te gaan uitvoeren.

Stap 3. Meten, verzamelen en selecteren

- Wat en hoe ga je de informatie analyseren van een bron?
- Lees alle bronnen.
- Selecteer relevante informatie op bruikbaarheid.
- Selecteer relevante informatie op betrouwbaarheid.

Stap 4. Verwerken

- Gebruik het format profielwerkstuk (bijlage 5)
- Leg alle waarnemingen vast.
- Verwerk alle informatie in de verschillende hoofdstukken.
- Trek conclusies.
- Verwerk alles in een conceptversie van het verslag.
- Citeer, paraphraseer en verwijfs op de juiste wijze de gebruikte bronnen (zie kader hieronder) en gebruik altijd eigen woorden. Voorkom plagiaat.

Stap 5. Evalueren en reflecteren

- Hoe kijk je terug op je onderzoek of ontwerp?
- Proces: wat heb je geleerd? Hoe ging de samenwerking? Hoe verliep de gekozen werkwijze? Product: tot welk resultaat ben je gekomen? Ben je tevreden? Wat zou je in het vervolg anders doen?
- Reflecteer gedurende het gehele proces.
- Betrek je begeleider zoveel mogelijk. Als het goed is moet je begeleider je van voldoende feedback voorzien zodat je steeds een stap verder komt.

Stap 6. Presenteren

- Kies een bij je onderzoek passende en voor het publiek geschikte en passende presentatievorm.
- Bereid zelfstandig je presentatie voor.
- Presenteer je onderzoek of ontwerp.

9. Bijlagen

Bijlage 1

Formulier PWS Johan de Witt Scholengroep	
Naam leerling:	
Leerlingnummer:	
Klas:	
Examenvak:	
Mentor:	
Onderwerp PWS:	
Soort praktische opdracht:	<ul style="list-style-type: none">☐ Interview met.....☐ Anders, namelijk.....

Bijlage 2

Planning <i>(neem dit ook over in je Plenda van school)</i>	
Beschrijf het soort onderzoek dat je gaat doen en hoe je dit gaat aanpakken.	
Op welke dagen spreek je af met je begeleider?	

Bijlage 4 Beoordelingsformulier Profielwerkstuk examenklassen
MAVO

Naam:

Klas:

Onderdeel 1: Het schriftelijke product

1.	Onderzoeksvraag en deelvragen geformuleerd, aanwezig en beantwoord?	O/V/G
2.	Conclusie (er moet antwoord gegeven zijn op de onderzoeksvraag) en samenvatting aanwezig?	O/V/G
3.	Verzorging: is er een titelblad, zijn er illustraties en is er een inhoudsopgave?	O/V/G
4.	Taalgebruik (spelling, zinsbouw en woordkeuze)	O/V/G
5.	Opbouw (logisch en goede omvang)	O/V/G
6.	Plan van aanpak toegevoegd en inhoudelijk akkoord	O/V/G
7.	Logboeken toegevoegd en inhoudelijk akkoord?	O/V/G
8.	Bronnenlijst toegevoegd en inhoudelijk akkoord?	O/V/G

Onderdeel 2: De presentatie

9.	Goed voorbereid?	O/V/G
10.	Legt informatie goed uit?	O/V/G

Houding en verstaanbaarheid

11.	Contact met publiek?	O/V/G
12.	Ontspannen houding?	O/V/G
13.	Goed verstaanbaar?	O/V/G
14.	Juist tempo?	O/V/G

Hulpmiddelen?

15.	Juiste informatie op de slides?	O/V/G
16.	Geeft de PowerPoint ondersteuning aan het verhaal?	O/V/G

Onderdeel 1 Schriftelijk (onderdelen 1 t/m 8)	Bij meer dan 3 x O = onvoldoende	Bij 3 of minder x O = voldoende	Minimaal 5 x G = goed
NB: Onderdelen 1, 2, 3 en 5 moeten tenminste voldoende zijn			
Onderdeel 2 Presentatie (onderdelen 9 t/m 16)	Bij meer dan 3 x O = onvoldoende	Bij 3 of minder x O = voldoende	Minimaal 5 x G = goed

Totaal beoordeling	
Een onderdeel O	onvoldoende
Twee onderdelen G	goed
Overige beoordelingen	voldoende

Eindbeoordeling

O/V/G

Bijlage 5 Checklist betrouwbaarheid internetbronnen

Op internet kan iedereen alles wat hij wil verkondigen. Je moet zelf uitzoeken of de informatie die je hebt gevonden betrouwbaar genoeg is. Met behulp van de onderstaande checklist kun je de betrouwbaarheid van je bronnen controleren.

Betrouwbaar

- Wie is verantwoordelijk voor de site?
- Is de auteur een hedendaagse deskundige in zijn vakgebied?
- Wie kan er nog meer informatie aanpassen? Op Wikipedia hangt er maar vanaf wie het laatst de informatie heeft bijgewerkt of de informatie betrouwbaar is.
- Van welke organisatie of instelling is de site? Wat zegt dit over de kwaliteit van de informatie?
- Kun je contact opnemen met de auteur of de verantwoordelijke van de site? Als de site een normaal postadres bevat dan komt dit al een stuk betrouwbaarder over.
- Zijn de logo's wel officieel en kloppen die met het beeld van de site en het beeld dat je van zo'n organisatie mag verwachten? Denk bijv. aan de bankfraude mailtjes.
- Welk soort site is het? Wat zegt dit over de kwaliteit van de informatie?
 1. commerciële (.com)
 2. persoonlijke (bijv. xs4all in adres)
 3. overheidssite (bijv. .gov, .mil, .us)
 4. academische site (bijv. .edu)?

Inhoudelijk

- Voor welke doelgroep, met welke intentie is het materiaal samengesteld? Is de informatie misschien gekleurd of zelfs gecensureerd (bijv. propaganda, reclame, wervende tekst)?
- Bevat de bron vooral feiten of meningen? Worden meningen met feiten onderbouwd?
- Is de informatie volledig? Worden alle invalshoeken benaderd?
- Zijn er verwijzingen naar gebruikte bronnen en kun je die bronnen ook terugvinden?

Actueel

- Is deze informatie (nog) juist? Komt het overeen met andere bronnen?
- Wanneer is de pagina voor het laatst bijgewerkt? Let op: sommige sites laten de datum van de pagina automatisch aanpassen. De informatie hoeft dan niet up-to-date te zijn.

Ontwerp

- Is de site goed opgezet? Staat de belangrijkste informatie in de top? Is overige informatie eenvoudig te vinden?
- Bevat de site fouten: spelfouten, taalfouten, links die niet werken? Zijn de logo's misschien vals?
- Bevat de website veel reclame?

Controleerbaar

- Wordt er door andere websites verwezen naar deze site?
- In Google kun je hiernaar zoeken door onder 'Geavanceerd zoeken' bij 'Zoek pagina's met koppelingen naar de pagina' de URL in te vullen.
- Wordt er door betrouwbare organisaties naar deze site verwezen?
- Kijk niet alleen naar hoe vaak iets op internet staat maar ook naar wie dit meldt: denk aan de ophef rondom vaccinatie tegen de Mexicaanse griep of baarmoederhalskanker.

Bron:

[Checklist betrouwbaarheid internetbronnen](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=zXmGSMCHP8s&feature=youtu.be> (geraadpleegd op 24 januari 2017)

Bijlage 6 **Format profielwerkstuk**

1. Voorblad:

Titel van je profielwerkstuk (zelf bedenken)

- je naam
- je leerlingnummer
- je klas
- naam begeleider
- datum

2. Samenvatting

Geef een korte samenvatting van je profielwerkstuk, waarbij de nadruk ligt op de hoofdvraag en de conclusie.

3. Inhoudsopgave

Maak in je verslag gebruik van paginanummering.

4. Inleiding

- Onderwerp inleiden
- Waarom heb je voor dit onderwerp gekozen?
- Onderzoeksvraag en deelvragen
- Hypothese (indien nodig)
- Wat kan de lezer in dit verslag verwachten?

5 Hoofdstukken met resultaten

6 Raadzaam is om per deelvraag een hoofdstuk te gebruiken.

7. Conclusie:

Geef zo helder mogelijk antwoord op je hoofdvraag en deelvragen. Geef die antwoorden kort en bondig. Je hoeft niet aan te geven waarom je deze conclusies trekt, dat staat als het goed is al in het hoofdstuk met resultaten.

9. Discussie/evaluatie

Wat ging goed/fout bij dit profielwerkstuk? Hoe kijk je erop terug? Hoe nauwkeurig zijn de (meet)resultaten? Maak hierbij onderscheid tussen het resultaat van je onderzoek (product) en hoe je onderzoek is verlopen (proces).

Heb je aanbevelingen voor vervolgonderzoek of hoe het onderzoek beter gedaan kan worden?

10. Bronnenlijst

Behandel boeken en internetsites in een aparte lijst.

Boeken zet je in alfabetische volgorde op achternaam van de auteur.

Per boek gebruik je de volgende notatie: Achternaam auteur, voorletter. (jaartal gelezen druk tussen haakjes). *Titel cursief*. Plaats van uitgave: naam uitgever.

Voorbeeld: Mazeland, H. (2003). *Inleiding in de conversatieanalyse*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Bij internetsites noem je eerst de instelling/organisatie waarvan de website is, daarna noem je de titel van het artikel (cursief) en vervolgens kopieer je de naam van de site uit de adressenbalk en daarachter noem je de exacte datum waarop je de site voor het laatst hebt gebruikt.

Voorbeeld: Videobeelden van het KWALO-project (Kwaliteit lessen LO) op Twickel College, uitgevoerd in (2005 en) 2010. *Scholing en Kwaliteit: KWALO*.

<https://www.kvlo.nl/scholing-en-kwaliteit/kwalo.html> (geraadpleegd op 23 januari 2015).

11. Bijlagen

Enquêtes, interviews, zeer uitgebreide onderzoeksresultaten (bijvoorbeeld in tabellen en grafieken), etc. zijn vaak te omvangrijk om toe te voegen aan een hoofdstuk.

Voeg deze dan ook als bijlage toe aan je werkstuk. Zo kun je in de hoofdstukken verwijzen naar deze bijlagen.

12. Logboek

Lever je logboek samen met het verslag in. Het logboek is geen onderdeel van het verslag.

Succes!